

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 października 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że F. G. jako pracownik u płatnika składek (...) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 16 sierpnia 2019 roku.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że F. G. nie wykonywał pracy u płatnika składek A. G. a został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jedynie w celu uzyskania pracowniczego tytułu do ubezpieczeń.

ZUS podkreślił, że F. G. jest jedynym pracownikiem zgłoszonym przez A. G., który jest ojcem F. G.. Trudno uznać istnienie potrzeby gospodarczej zatrudnienia pracownika, skoro podczas jego długotrwałej nieobecności w pracy, nikt nie został zatrudniony, a etat został zwiększony na pełen wymiar czasu pracy z uwagi na pogorszący się stan zdrowia płatnika składek - A. G..

Zatrudnienie takiego pracownika nie przynosi bezpośrednio przychodów dla firmy, a wypłacone wynagrodzenie stanowiłoby jedynie dodatkowe koszty.

Biorąc powyższe ustalenia pod uwagę organ rentowy stwierdził, że w przedmiotowej sprawie świadczenie pracy w ramach umowy o pracę nie miało miejsca. W toku postępowania nie zostały przedstawione żadne wyjaśnienia i dowody potwierdzające fakt wykonywania pracy przez F. G..

(decyzja – k. 19-21 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołania od w/w decyzji wnieśli F. G. i płatnik składek A. G..

Zaskarżonej decyzji zarzucono:

1. naruszenie przepisów przyjętych za podstawę zaskarżonej decyzji tj. art. 83 ust 1 pkt 1, art. 68 ust 1 pkt 1 lit a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 ustawy kodeks pracy, polegający na ich niewłaściwym i niesłusznym zastosowaniu poprzez stwierdzenie, że F. G. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 16 sierpnia 2019 r., podczas gdy nabył tytuł do ubezpieczeń społecznych wymienionych powyżej w związku zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę u płatnika składek A. G.;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia wyrażający się w uznaniu, iż umowa z dnia 16 sierpnia 2019 r., zmieniona następnie umową z dnia 1 lipca 2020 r. o pracę zawarta przez F. G. z płatnikiem składnikiem A. G. została zawarta dla pozorów podczas gdy była realną umową o pracę, a praca ta faktycznie była przez ubezpieczonego wykonywana.

(odwołanie – k. 1-4, k. 3-7 w aktach o sygn. VIII U 2969/20 załączonych do sprawy)

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie podnosząc argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 21-22 verte, k. 34-35 verte w aktach o sygn. VIII U 2969/20 załączonych do sprawy)

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2021 roku tutejszy sąd połączył sprawę o sygn. akt VIII U 2969/20 ze sprawą o sygn. akt VIII U 2968/20 i obie sprawy rozpoznał łącznie pod numerem sprawy o sygn. VIII U 2968/20.

(postanowienie – k. 38 w aktach o sygn. VIII U 2969/20 załączonych do sprawy)

Na rozprawie w dniu 16 lutego 2022 roku tutejszy sąd postanowił pominąć zgłoszone przez pełnomocnika ZUS wnioski dowodowe, w tym dotyczące zobowiązania ubezpieczonego do przedłożenia zaświadczenia z banku wskazującego datę założenia konta wraz z informacją o godzinach płatności dokonanych na koncie w okresie 2020-2021.

(rozprawa z dnia 16 lutego 2020 roku e-protokół (...):01:11 – 00:01:13 – płyta CD – k. 284)

Na rozprawie w dniu 16 lutego 2022 roku pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od obu stron kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(rozprawa z dnia 16 lutego 2020 roku e-protokół (...):03:59 – 00:06:19 – płyta CD – k. 284)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

F. G. jest synem płatnika składek A. G..

(okoliczność bezsporna)

F. G. ma wykształcenie podstawowe.

(świadczenie – k. 10 załączonych do sprawy akt organu rentowego, zeznania ubezpieczonego F. G. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):42:23 – 00:56:15 – płyta CD – k. 269 w związku z rozprawą z dnia 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):07:06 – 00:24:08 – płyta CD – k. 61)

W dniu 16 sierpnia 2019 roku pomiędzy (...) A. G., a F. G. została zawarta umowa nazwana umową o pracę na okres próbny od dnia 16 sierpnia 2019 roku do dnia 15 listopada 2019 roku, na mocy której F. G. został zatrudniony na stanowisku kucharz pizzerman w wymiarze czasu pracy 1/4 etatu z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 562,50 złotych brutto miesięcznie. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano: ul. (...), (...)-(…) Ł., zaś jako termin rozpoczęcia pracy wskazano 16 sierpnia 2019 roku. Ubezpieczony pomagał swojemu ojcu płatnikowi składek w prowadzeniu pizzerii: kroił ciasto na pizzę, przygotowywał składniki potrzebne do zrobienia pizzy.

(umowa o pracę w kopercie – k. 173, zeznania ubezpieczonego F. G. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):42:23 – 00:56:15 – płyta CD – k. 269 w związku z rozprawą z dnia 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):07:06 – 00:24:08 – płyta CD – k. 61)

Przed zawarciem w/w umowy płatnik składek nie zatrudniał żadnych pracowników.

(zeznania ubezpieczonego F. G. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):42:23 – 00:56:15 – płyta CD – k. 269 w związku z rozprawą z dnia 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):07:06 – 00:24:08 – płyta CD – k. 61, zeznania płatnika składek A. G. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):58:59 – 01:07:23 – płyta CD – k. 269 w związku z rozprawą z dnia 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):26:25 – 00:36:37 – płyta CD – k. 61)

F. G. został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego od 16 sierpnia 2019 r. z kodem tytułu ubezpieczenia - pracownik. Dokument zgłoszeniowy został przekazany 16 sierpnia 2019 r.

Jednocześnie płatnik składek złożył za F. G. imienne raporty miesięczne o należnych składkach, w których wykazał od sierpnia 2019 r. do czerwca 2020 r. - wymiar czasu pracy -1/4 etatu, a od 1 lipca 2020 r. pełny wymiar czasu pracy i miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za miesiące : 08/2019 r. - 294,64 zł, 09/2019 r., 10/2019 r. i 12/2019 r. - 562,50 zł, 11/2019 r.- 414,47 zł, 01/2020 r. - 650,00 zł, 2/2020 r. - 433,33 zł, 03/2020 r. - 0,00 zł, 06/2020 r. - 390,00 zł, 07/2020 r. - 2600,00 zł, 08/2020 r. - 1993,33 zł i 09/2020 r. - 0,00 zł.

W przekazanych imiennych raportach o wypłaconych świadczeniach i przerwach w opłacaniu składek, płatnik składek wykazał wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy w okresach od 4 do 11 listopada 2019 r. oraz od 20 lutego do

23 marca 2020 r., oraz zasilek chorobowy za okresy: od 24 marca do 12 czerwca 2020 r. oraz od 25 sierpnia do 30 września 2020 r.

(okoliczności bezsporne, a ponadto zestawienie zaświadczeń – k. 51, dokumentacja medyczna – k. 80-81, k. 85-98, k. 144-170, k. 179-227, k. 236 (koperta), k. 241-260 verte, k. 280 (koperta)

We wrześniu 2019 roku F. G. przeszedł zaplanowany zabieg – dotyczący rozpoznanego zespołu cieśni nadgarstka lewego.

(dokumentacja medyczna – k. 179-227, zeznania ubezpieczonego F. G. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):42:23 – 00:56:15 – płyta CD – k. 269 w związku z rozprawą z dnia 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):07:06 – 00:24:08 – płyta CD – k. 61)

Z przedłożonego orzeczenia lekarskiego z dnia 14 sierpnia 2019 roku wynikało, że F. G. był zdolny do podjęcia pracy.

(orzeczenie lekarskie – k. 8 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Płatnik składek nie ma uprawnień do przeprowadzania szkoleń BHP.

(zeznania płatnika składek A. G. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):58:59 – 01:07:23 – płyta CD – k. 269 w związku z rozprawą z dnia 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):43:14 – 00:51:46 – płyta CD – k. 61)

W dniu 15 listopada 2019 roku pomiędzy (...) A. G., a F. G. została zawarta umowa nazwana umową o pracę na czas nieokreślony od dnia 16 listopada 2019 roku, na mocy której F. G. został zatrudniony na stanowisku kucharz pizzerman w wymiarze czasu pracy ¼ etatu z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 562,50 złotych brutto miesięcznie. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano: siedzibę firmy, zaś jako termin rozpoczęcia pracy wskazano 15 listopada 2019 roku.

(umowa o pracę w kopercie – k. 173, zeznania ubezpieczonego F. G. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):42:23 – 00:56:15 – płyta CD – k. 269 w związku z rozprawą z dnia 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):07:06 – 00:24:08 – płyta CD – k. 61)

Zgodnie z aneksem do w/w umowy nazwanej umową o pracę na czas nieokreślony, z dniem 1 lipca 2020 roku powyższe strony ustaliły następujące warunki zatrudnienia:

- wymiar czasu pracy: 1/1;
- wynagrodzenie zasadnicze: 2600 złotych brutto miesięcznie.

Pozostałe warunki umowy o pracę nie uległy zmianie.

(aneks w kopercie – k. 173)

Ubezpieczony nie podpisywał list obecności.

(zeznania ubezpieczonego F. G. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):42:23 – 00:56:15 – płyta CD – k. 269 w związku z rozprawą z dnia 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):07:06 – 00:24:08 – płyta CD – k. 61)

Płatnik składek nie prowadził ewidencji czasu pracy.

(zeznania płatnika składek A. G. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):58:59 – 01:07:23 – płyta CD – k. 269 w związku z rozprawą z dnia 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):36:37 – 00:43:14 – płyta CD – k. 61)

Ubezpieczony F. G. widywany był w przedmiotowej pizzerii, w tym również jak przygotowywał pizzę.

(zeznania świadka P. R. na rozprawie w dniu 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):51:49 – 00:55:39 – płyta CD – k. 61, zeznania świadka T. S. na rozprawie w dniu 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):58:01 – 01:00:47 – płyta CD – k. 61, zeznania świadka D. T. na rozprawie w dniu 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):01:57 – 01:05:42 – płyta CD – k. 61, zeznania świadka B. N. na rozprawie w dniu 13 października 2021 roku e-protokół (...):10:30 – 00:23:32 – płyta CD – k. 127, zeznania świadka A. K. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):07:04 – 00:16:32 – płyta CD – k. 269, zeznania świadka A. P. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):16:32 – 00:27:18 – płyta CD – k. 269)

Ubezpieczony F. G. nie korzystał z urlopu wypoczynkowego.

(zeznania ubezpieczonego F. G. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):42:23 – 00:56:15 – płyta CD – k. 269 w związku z rozprawą z dnia 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):07:06 – 00:24:08 – płyta CD – k. 61)

Firma (...) uzyskała przychód w następujących wysokościach:

1. w 2018 roku – 39 083,09 złotych;
2. w 2019 roku – 44 052,20 złotych;
3. w okresie od 01/2020 do 10/2020 – 28 831,29 złotych.

(ewidencja przychodów – k. 54-56, paragony fiskalne w kopercie – k. 174)

Z dniem 31 października 2020 roku zawarta z ubezpieczonym umowa nazwana umową o pracę na czas nieokreślony została rozwiązana.

((...) k. 52, świadectwo pracy w kopercie – k. 173)

Z dniem 1 listopada 2020 roku płatnik składek zlikwidował prowadzoną przez siebie firmę.

(zeznania płatnika składek A. G. na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku e-protokół (...):58:59 – 01:07:23 – płyta CD – k. 269 w związku z rozprawą z dnia 21 lipca 2021 roku e-protokół (...):26:25 – 00:36:37 – płyta CD – k. 61)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w aktach sprawy i aktach organu rentowego, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała, a także w oparciu o zeznania ubezpieczonego F. G., płatnika składek A. G. i powołanych w sprawie świadków.

Sąd, jedynie, częściowo dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego, płatnika składek i powołanych w sprawie świadków, w zakresie, w jakim posłużyły do poczynienia ustaleń.

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, brak jest podstaw do przyjęcia, iż stosunek pracy, na podstawie zawartej od dnia 16 sierpnia 2019 roku umowy o pracę, faktycznie był realizowany. Podnieść należy iż zebrany w sprawie materiał dowodowy tej okoliczności nie potwierdza.

Wskazać należy, iż płatnik składek A. G. jest ojcem ubezpieczonego F. G.. W ocenie sądu za okres zatrudnienia ubezpieczonego poza dokumentacją osobową taką jak: umowami o pracę, aneksem, świadectwem pracy, orzeczeniem lekarskim brak jest jakichkolwiek innych dokumentów potwierdzających wykonywanie pracy przez ubezpieczonego. Ponadto sąd zważył, iż egzemplarz umowy o pracę ubezpieczonego zawartej z (...) A. G. w dniu 15 listopada 2019 roku zasadniczo różni się od oryginału wskazanej umowy znajdującej się w aktach osobowych ubezpieczonego i załączonych do sprawy. Na oryginale umowy o pracę w miejscu gdzie winna znajdować się data, podpis pracownika widnieje jedynie data, zaś w miejscu podpisu pracownika brak jest jakiegokolwiek podpisu. Natomiast na egzemplarzu owej umowy znajdującej się w aktach organu rentowego obok daty napisanej odręcznie niebieskim tuszem „15.11.2019”

widnieje odręcznie napisany czarnym tuszem podpis pracownika ((...)) oraz podpis pracodawcy ((...)) dopisany kolorem czarnym.

Jednocześnie z zeznań płatnika składek jasno wynikało, że nie ma on uprawnień do przeprowadzania szkoleń BHP. Tym samym niemożliwym było uznanie, że mógł on przeprowadzić instruktaz stanowiskowy ubezpieczonego na stanowisku pracy kucharz – pizzerman zgodnie z kartą szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp załączoną do sprawy.

Ponadto podkreślić należy, iż pomiędzy zeznaniami samego ubezpieczonego F. G., płatnika składek A. G. oraz pomiędzy zeznaniami ubezpieczonego – płatnika składek – powołanych w sprawie świadków występowały zasadnicze rozbieżności.

W zakresie dni i godzin w jakich pizzeria (...) była otwarta wskazać należy, że płatnik składek wpierw podnosił, że była ona czynna od godziny 12 do 22 przez cały tydzień, lecz nie zawsze była otwarta, zaś na rozprawie w dniu 8 grudnia 2021 roku wskazywał, że godziny pracy pizzerii to 11 do 22. Z kolei ubezpieczony wskazywał wpierw, że pizzeria była otwarta od poniedziałku do czwartku w godzinach: 12 -22, zaś w od piątku do soboty: 12-23, następnie zaś, że była otwarta 7 dni w tygodniu , również w soboty i niedziele. Świadek B. N. wskazywał, że od godz. 12 do 22 można było złożyć zamówienie, dookreślając że w weekendy „, chyba nie”. Świadek A. K. wskazał, że pizzeria była czynna od godz. 12 do 22, zaś świadek A. P. podnosił, że w godz. 11 do 22.

Wątpliwości tutejszego sądu budzą także godziny w jakich ubezpieczony miał pracować, w tym wymiar czasu pracy. F. G. wskazywał, że zaczynał pracę w różnych godzinach 12, 14, 16, twierdząc jednocześnie że pracując w pizzerii na ¼ etatu pracował od godz. 12 do 14. Jednocześnie tutejszy sąd zwrócił uwagę, że z twierdzeń ubezpieczonego wynikało, że będąc zatrudniony na pełen etat miał pracować w pizzerii 7 dni w tygodniu od godz. 12 do 22, podczas gdy z zeznań płatnika składek jasno wynikało, że dziennie F. G. miał pracować 5-6 godzin dziennie, tak aby tygodniowy wymiar czasu pracy nie przekraczał 40 godzin

Ponadto w zakresie obowiązków jakie przynależne były do stanowiska kucharza pizzermana ubezpieczony wskazał, że pracując w pełnym wymiarze czasu pracy: „, robił zakupy, wyrabiał pizzę, zawoził dokumenty księgowej, robił praktycznie wszystko”, podczas gdy płatnik składek podnosił, że „,zajmował się głównie stroną merytoryczną działalności pizzerii tj. przyjmowaniem zleceń, opłat”. Istotna w tym przedmiocie jest również okoliczność samych dowozów do klientów pizzy. Ubezpieczony podnosił, że zadanie to spoczywało na płatniku składek, podczas gdy on sam jasno określił, że nie zajmowano się w firmie kwestią dowozów, chyba że były tego rodzaju ustalenia, wówczas to czynił.

W toku swych zeznań ubezpieczony również wskazywał, że klienci pizzerii dokonywali płatności gotówką bądź kartą. Z kolei płatnik składek podnosił, że w 2020 roku w pizzerii nie było terminala. Klienci dokonywali przelewów na jego rachunek bankowy. Natomiast świadek D. T. wskazywał, że za pizzę płacił gotówką bądź karta, a terminal zawsze był dostępny.

Za wewnątrznie sprzeczne należało także uznać zeznania ubezpieczonego, który z jednej strony deklarował się, że w spornym okresie zamieszkiwał ze swoją dziewczyną w R. by za chwile twierdzić, że gdy pracował w pizzerii (...) mieszkał u rodziców, jednocześnie dookreślając, że w okresie pracy na cały etat mieszkał w Ł. i nie widywał się z dziewczyną.

W ocenie sądu stworzenie etatu na stanowisku kucharza – pizzermana dla F. G. wobec zgromadzonych w sprawie dowodów, w tym zeznań płatnika oraz ubezpieczonego który wskazywali, że przed zawarciem umowy nazwanej umową o pracę z F. G. płatnik składek nie zatrudniał żadnych pracowników, nie miało zdaniem Sądu żadnego gospodarczego uzasadnienia. Zwrócić również należy uwagę, że firma (...) uzyskała przychód: w 2018 roku w wysokości 39 083,09 złotych, w 2019 roku – 44 052,20 złotych, zaś w okresie od 01/2020 do 10/2020 – 28 831,29 złotych. Przy tego rodzaju spadku przychodów trudno dopatrywać się ekonomicznego uzasadnienia zawarcia z ubezpieczonym umowy nazwanej

umową o pracę na czas nieokreślony z 1/4 etatu z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 562,50 złotych brutto miesięcznie na pełen wymiar czasu z wynagrodzeniem zasadniczym 2600 złotych brutto miesięcznie.

Podnieść należy także, że jeżeli ubezpieczony nie korzystał z urlopu wypoczynkowego, a co wprost wynikało z jego zeznań to pracodawca winien wypłacić mu w takiej sytuacji wypłacić ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy. Tymczasem miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne F. G. za miesiąc wrzesień/ 2020 roku a przed jego wyrejestrowaniem z ubezpieczeń wynosiła 0,00 zł.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności oraz fakt, że F. G. został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego od 16 sierpnia 2019 r. z kodem tytułu ubezpieczenia – pracownik, przy jednoczesnej zbieżności okoliczności, że we wrześniu 2019 roku przeszedł planowany zabieg - zespół cieśni nadgarstka lewego, to zdaniem sądu zawarcie przedmiotowych umów o pracę podyktowane było jedynie uzyskaniem przez ubezpieczonego świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego- z ubezpieczenia chorobowego.

Konkludując nawet jeśli F. G. wykonywał określone czynności na rzecz płatnika składek – ojca A. G., to nie miało to miejsca w ramach reżimu określonego zasadami umowy o pracę. Zdaniem sądu w analizowanej sprawie można mówić o pewnego rodzaju pomocy płatnikowi składek przy prowadzeniu działalności gospodarczej, co również potwierdzają zeznania samego ubezpieczonego: „ja tacie pomagałem, przygotowywałem składniki, robiłem ciasto do przodu”.

Podkreślić należy, że istotną bowiem cechą stosunku pracy jest podporządkowanie pracownika kierownictwu pracodawcy, a jego brak jak w omawianym przypadku stanowi wystarczającą przesłankę aby uznać, że wykonywana praca nie jest świadczona w ramach stosunku pracy (art. 22 § 1 k.p.).

Jednocześnie Sąd Okręgowy na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c., pominął wnioski dowodowe pełnomocnika ZUS dotyczące zobowiązania ubezpieczonego do przedłożenia zaświadczenia z banku wskazującego datę założenia konta wraz z informacją o godzinach płatności dokonanych na koncie w okresie 2020-2021 uznając że zebrany w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołania podlegają oddaleniu.

Zgodnie z art. 6 ust 1 pkt.1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 423 ze zm.), obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. (Dz.U.2021.0.1133 t.j.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Definicja pracownika, na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanym przez art.22 k.p. (wyrok SN z 13.07.2005 r., I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Według art. 22 § 1¹ k.p. zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

Sam fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art. 22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stał na stanowisku, że umowy o pracę zawarte między ubezpieczonym F. G., a płatnikiem składek A. G. prowadzącym (...) A. G., są nieważne, bowiem zostały zawarte dla pozorów, a zatem z tytułu zawartych umowy o pracę F. G. nie podlega ubezpieczeniom społecznym od dnia 16 sierpnia 2019 roku.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok SN z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) można wyczytać, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić ubezpieczonemu zarzutów, że zawarł umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie kwestionowanej umowy realizowałby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego zbadał, czy pomiędzy F. G., a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

W tej sytuacji do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd zbadał, czy F. G. osobiście świadczył pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia ubezpieczonego obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że nawet jeśli ubezpieczony w spornym okresie od dnia 16 sierpnia 2019 roku wykonywał na rzecz płatnika składek pewne czynności to nie miało to miejsca w ramach stosunku pracy.

Wprawdzie płatnik składek przedłożył w toku postępowania akta osobowe ubezpieczonego to jednak w ocenie Sądu dokumenty te nie świadczą o wykonywaniu pracy. Stworzenie tej dokumentacji miało jedynie uprawdopodobnić świadczenie pracy. Dokumentacja kadrowa potwierdza jedynie fakt formalnego jej sporządzenia, a nie jest dowodem faktycznego istnienia pomiędzy stronami stosunku pracy. Do ustalenia, że doszło do powstania między stronami

stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy, wynikające z umowy o pracę i to czyniły.

Do ustalenia, że doszło do powstania między stronami stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy, wynikające z umowy o pracę i to czyniły. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodowy w rozpoznawanej sprawie spoczywał na wnioskodawcy.

Co warto podkreślić w przedmiotowej sprawie nie zostały przedstawione żadne dowody, potwierdzające zakres obowiązków F. G. na wskazanym stanowisku kucharza pizzermana.

W ocenie Sądu płatnik w ogóle nie miał potrzeby zatrudniania pracownika w oparciu o umowę o pracę. Stanowisko zostało specjalnie utworzone. Wcześniej płatnik nikogo nie zatrudniał. Zdaniem sądu zatrudnienie ubezpieczonego przez płatnika było ekonomicznie nieuzasadnione, a co za tym idzie - fikcyjne.

Ponadto w procesie nie przedstawiono również żadnych wiarygodnych dowodów wskazujących na rzeczywisty czas pracy ubezpieczonego i jej wymiar. Z zeznań płatnika składek oraz ubezpieczonego jasno wynikało, że w przedmiotowej firmie nie prowadzono żadnej ewidencji czasu pracy, a ponadto ubezpieczony nie podpisywał list obecności.

Ponadto jak wskazano, w ocenie materiału dowodowego pomiędzy zeznaniami samego ubezpieczonego F. G., płatnika składek A. G. oraz pomiędzy zeznaniami ubezpieczonego – płatnika składek – powołanych w sprawie świadków występowały zasadnicze rozbieżności, co do okoliczności świadczenia pracy przez ubezpieczonego, w tym obowiązków jakie przynależne były do stanowiska kucharza pizzermana, jak i godzin pracy ubezpieczonego.

Co więcej elementem charakterystycznym umowy o pracę, którego analizowany stosunek pracy na pewno nie zawierał, było wykonywanie pracy w ramach podporządkowania pracowniczego pod kierownictwem pracodawcy. Nie wiadomo jak rzekoma praca ubezpieczonego miała być nadzorowana. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika by jakiegokolwiek polecenia dotyczące bieżącego wykonywania pracy były mu wydawane, by wyznaczano mu konkretne zadania do wykonania, z których był rozliczany. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Przyjęcie, że pracownik wykonuje pracę pod kierownictwem pracodawcy oznacza, że przejawy takiego kierownictwa będą mieć miejsce w trakcie realizacji procesu pracy. Pracodawca wskazuje zadania oraz proces ich realizacji. Wykonywanie poleceń jest fundamentem wzajemnych relacji między stronami stosunku pracy. Innymi słowy, istotą pracy umownie podporządkowanej jest możliwość codziennego konkretyzowania pracownikowi jego obowiązków, a w szczególności określania czynności mieszczących się w zakresie uzgodnionego rodzaju pracy i sposobu ich wykonywania. Przy tym pracowniczego podporządkowania nie można utożsamiać z permanentnym nadzorem (obserwacją) przełożonego nad sposobem czy też właściwym tempem wykonywanych czynności, wystarczy bowiem wskazanie zadania i zakreślenie terminu jego wykonania, a następnie kontrola jakości i terminowości wykonanej pracy. Istotne natomiast jest to, że pracownik nie ma samodzielności w określaniu bieżących zadań, ponieważ to należy do sfery pracodawcy organizującego proces pracy. Wyznaczanie osobie zatrudnionej w sposób jednostronny miejsca, w którym ma ona wykonywać pracę, a także określanie godzin jej pracy, wskazuje na istnienie cechy charakterystycznej dla umowy o pracę. Codzienne stawianie się do pracy, bez z góry określonych czynności do wykonania i realizowanie na bieżąco poleceń przełożonych, zwykle świadczy o wykonywaniu pracy pod kierownictwem pracodawcy./ II PK 27/18 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 16-05-2019/.

Dla stwierdzenia, że w treści stosunku prawnego występuje pracownicze podporządkowanie pracownika pracodawcy, z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i miejsce wykonywania czynności, podpisywanie listy obecności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy oraz obowiązek przestrzegania norm pracy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonych, wykonywanie pracy zmianowej i stała dyspozycyjność, dokładne określenie miejsca i czasu realizacji

powierzonego zadania oraz ich wykonywanie pod nadzorem kierownika itp. (II UK 202/18 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 29-05-2019).

Reasumując, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby pomiędzy stronami umowy o pracę doszło do nawiązania rzeczywistego stosunku pracy i do faktycznego świadczenia umówionej rodzajowo pracy w reżimie podporządkowania pracowniczego przez F. G. zgodnie z badanymi umowami o pracę od dnia 16 sierpnia 2019 roku na rzecz płatnika składek.

W ocenie Sądu na gruncie rozpoznawanej sprawy strony umowy musiały mieć świadomość tego, że umowa nie będzie ich obowiązywać, a ich ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne będą krótkotrwałe. Nawiązanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. Stronom chodziło o uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i temu celowi podporządkowały skonstruowanie określonej sytuacji prawnej, a umowa o pracę stanowić miała przede wszystkim narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę nie mogło stanowić zaś podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowników. Jak już podniesiono wcześniej głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści.

Wobec powyższego Sąd uznał, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiada prawu i na podstawie art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania – punkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. i zasądził od F. G. i A. G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. zgodnie z § 9 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz.265) kwotę po 180 złotych od każdego z nich tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem

doręczyć odwołującemu F. G.

z pouczeniem o możliwości złożenia apelacji.